YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
24 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa C-455/00,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään A. Aresu, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään U. Leanza, avustajanaan avvocato dello Stato D. Del Gaizo, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista 29 päivänä toukokuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/270/ETY (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL L 156, s. 14) 9 artiklan 1—3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska

— se ei ole taannut säännöllisin väliajoin suoritettavia silmien ja näön tarkastuksia kaikille tämän direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetuille näyttöpäätettä käyttäville työntekijöille

— se ei ole taannut ylimääräistä silmälääkärin tutkimusta kaikissa tapauksissa, joissa sen tarpeellisuus ilmenee säännöllisin väliajoin suoritettavien silmien ja näön tarkastusten tuloksista

— se ei ole määritellyt edellytyksiä, joiden täyttyessä asianomaisille työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat, erityiset korjaavat apuneuvot,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja R. Schintgen, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit V. Skouris, F. Macken, N. Colneric (esittelevä tuomari) ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.3.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan toisen kohdan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 13.12.2000 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista 29 päivänä toukokuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/270/ETY (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL L 156, s. 14) 9 artiklan 1—3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska

— se ei ole taannut säännöllisin väliajoin suoritettavia silmien ja näön tarkastuksia kaikille tämän direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetuille näyttöpäätettä käyttäville työntekijöille

— se ei ole taannut ylimääräistä silmälääkärin tutkimusta kaikissa tapauksissa, joissa sen tarpeellisuus ilmenee säännöllisin väliajoin suoritettavien silmien ja näön tarkastusten tuloksista

— se ei ole määritellyt edellytyksiä, joiden täyttyessä asianomaisille työntekijöille on annettava kyseiseen työhön liittyvät erityiset korjaavat apuneuvot.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä 12 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/391/ETY (EYVL L 183, s. 1) 16 artiklan 1 kohdan mukaan "neuvosto antaa komission ehdotuksesta perustamissopimuksen 118 a artiklan mukaisesti erityisdirektiivejä muun muassa liitteessä luetelluilta aloilta". Direktiivin 89/391/ETY liitteessä mainitaan muun muassa näyttöpäätetyö.

3 Direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan, jonka otsikko on "Työntekijöiden silmien ja näön suojelu", 1—4 kohdissa säädetään seuraavaa:

"1. Työntekijöiden on päästävä asianmukaiseen silmien ja näön tarkastukseen, jonka suorittajalla on siihen tarvittava pätevyys:

— ennen näyttöpäätetyön aloittamista,

— säännöllisin väliajoin sen jälkeen,

ja

— kun työntekijöillä on näköön liittyviä vaikeuksia, jotka saattavat johtua näyttöpäätetyöstä.

2. Työntekijöiden on päästävä silmälääkärin tutkimukseen, jos se 1 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen tulosten perusteella on tarpeen.

3. Työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat, erityiset korjaavat apuneuvot, jos 1 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen tai 2 kohdassa tarkoitetun tutkimuksen tulokset osoittavat sen olevan tarpeen eikä tavanomaisia korjaavia apuneuvoja voi käyttää.

4. Tämän artiklan mukaiset toimenpiteet eivät saa missään olosuhteissa aiheuttaa työntekijöille lisäkustannuksia."

Italian lainsäädäntö

4 Presidentin asetuksen nro 547, joka on annettu 27.4.1955, (Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana (jäljempänä GURI) nro 158, 12.7.1955, tavallinen täydennysosa; jäljempänä presidentin asetus nro 547/55) 377 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Työnantajan on annettava työntekijän käyttöön henkilönsuojaimia, jotka soveltuvat suoritettuihin töihin ja tehtäviin liittyvään vaaraan."

5 Työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä annettujen direktiivien 89/391/ETY, 89/654/ETY, 89/655/ETY, 89/656/ETY, 90/269/ETY, 90/270/ETY, 90/394/ETY ja 90/679/ETY täytäntöönpanoa varten 19.9.1994 annetun asetuksen (decreto legislativo) nro 626 (GURI nro 265, 12.11.1994, tavallinen täydennysosa nro 141 (s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna 19.3.1996 annetulla asetuksella (decreto legislativo) nro 242 (GURI nro 104, 6.5.1996, tavallinen täydennysosa nro 75, s. 5; jäljempänä asetus nro 626/94), 16 §:n 2 momentissa säädetään, että asianomainen lääkäri suorittaa lääkärintarkastuksen, johon kuuluu:

"a) ennaltaehkäiseviä tutkimuksia, joilla pyritään toteamaan, ettei työntekijällä ole esteitä työhön, johon hänet on tarkoitettu, jotta voidaan arvioida työntekijän soveltuvuus suorittamaan hänelle annettava erityinen tehtävä

b) kausittaisia tutkimuksia, joilla pyritään tarkkailemaan työntekijän terveydentilaa ja määrittelemään hänen soveltuvuutensa kyseessä olevaan erityiseen tehtävään."

6 Asetuksen nro 626/94 41 §:ssä, joka on asetuksen IV osastossa, jonka otsikko on "Henkilönsuojainten käyttö", asetetaan velvollisuus käyttää henkilönsuojaimia "silloin, kun vaaraa ei voida välttää tai riittävästi vähentää ennaltaehkäisevillä teknisillä toimenpiteillä, kollektiivisilla suojakeinoilla tai työn järjestämiseen liittyvillä toimenpiteillä, järjestelmillä tai menettelytavoilla".

7 Asetuksen nro 626/94 43 ja 44 §:ssä, jotka myös ovat asetuksen IV osastossa, säädetään seuraavaa:

"43 §

Työnantajan velvollisuudet

1. Henkilönsuojainten valintaa varten työnantaja:

a) tutkii ja arvioi vaaran, jota ei voida välttää muilla keinoilla

b) määrittelee tarpeellisten henkilönsuojainten ominaisuudet, jotta ne suojaisivat a kohdassa tarkoitetuilta vaaroilta, ottaen huomioon mahdolliset muut vaaratilanteet, joilta nämä samat henkilönsuojaimet suojaavat

c) arvioi valmistajan antamien henkilönsuojaimiin liitettyjen tietojen ja 45 §:ssä tarkoitettujen käyttöohjeiden perusteella markkinoilla saatavilla olevien henkilönsuojainten ominaisuudet ja vertailee niitä b kohdassa tarkoitettuihin ominaisuuksiin

d) tarkistaa valintojaan heti, kun arviointiin vaikuttavissa seikoissa tapahtuu merkittävä muutos.

2. Työnantaja määrittelee 45 §:ssä tarkoitettujen käyttöohjeiden perusteella edellytykset, joiden täyttyessä henkilönsuojainta on käytettävä, erityisesti kun on kyse käytön kestosta, ottaen huomioon seuraavat seikat:

a) vaaran suuruus

b) vaaralle altistumisen toistuvuus

c) jokaisen työntekijän työpisteen ominaisuudet

d) henkilönsuojainten käyttötarkoitus ja suojauskyky.

3. Työnantaja toimittaa työntekijälle 42 §:n säännösten ja 45 §:n 2 momentissa tarkoitetun asetuksen säännösten mukaiset henkilönsuojaimet.

4. Työnantaja:

a) pitää henkilönsuojaimet toimintakuntoisina ja huolehtii niiden hygienisyydestä suorittamalla tarpeelliset huollot, korjaukset ja vaihdot

b) valvoo, että henkilönsuojaimia käytetään vain niihin käyttötarkoituksiin, joihin ne on tarkoitettu, erityisiä ja poikkeuksellisia tapauksia lukuun ottamatta, valmistajan antamien tietojen mukaisesti

c) toimittaa työntekijöille ymmärrettävät ohjeet

d) osoittaa kaikki henkilönsuojaimet henkilökohtaiseen käyttöön ja silloin kun useat henkilöt käyttävät olosuhteiden vuoksi samaa henkilönsuojainta, ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta tästä käytöstä ei aiheudu terveydellisiä tai hygieniaan liittyviä ongelmia eri käyttäjille

e) antaa työntekijälle etukäteen tietoa vaaroista, joilta henkilönsuojain häntä suojaa

f) asettaa yrityksessä tai tuotantoyksikössä saataville asianmukaisia tietoja jokaisesta henkilönsuojaimesta

g) huolehtii asianmukaisesta koulutuksesta ja järjestää tarvittaessa erityistä käytännön opetusta henkilönsuojainten oikeasta ja tehokkaasta käytöstä.

5. Käytännön opetus on joka tapauksessa välttämätöntä, kun on kyse

a) henkilönsuojaimista, jotka 4.12.1992 annetun asetuksen nro 475 mukaisesti kuuluvat kolmanteen luokkaan

b) kuulonsuojaimista.

44 §

Työntekijöiden velvollisuudet

1. Työntekijät osallistuvat työnantajan järjestämään koulutusohjelmaan ja käytännön opetukseen tilanteissa, joissa se katsotaan 43 §:n 4 momentin g kohdan ja 5 momentin mukaisesti tarpeelliseksi.

2. Työntekijät käyttävät heidän käyttöönsä luovutettuja henkilönsuojaimia annettujen tietojen ja koulutuksen sekä mahdollisesti järjestetyn käytännön opetuksen mukaisesti.

3. Työntekijät:

a) huolehtivat heidän käyttöönsä luovutetuista henkilönsuojaimista

b) eivät muuta henkilönsuojaimia omasta aloitteestaan.

4. Käytön jälkeen työntekijät noudattavat henkilönsuojainten palauttamista varten tarkoitettuja menettelytapoja.

5. Työntekijät ilmoittavat välittömästi työnantajalle, johtajalle tai työnjohtajalle kaikista heidän käyttöönsä luovutetuissa henkilönsuojaimissa ilmenneistä vioista tai hankaluuksista."

8 Asetuksen nro 626/94 55 §:ssä, joka on osassa VI, jonka otsikko on "Näyttöpäätetyö", säädetään seuraavaa:

"Terveysvalvonta

1. Ennen tässä tarkoitettuihin tehtäviin määräämistä työntekijät käyvät lääkärintarkastuksessa, jonka tarkoitus on havaita mahdolliset rakenteelliset epämuodostumat, sekä silmien ja näön tarkastuksessa, jonka suorittaa asianomainen lääkäri. Työntekijä lähetetään erityisiin tutkimuksiin, jos niiden tarve käy ilmi lääkärintarkastuksen tuloksista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tutkimusten tulosten mukaan työntekijät luokitellaan jompaankumpaan seuraavista luokista:

a) palvelukseen kelpaavat tietyin ehdoin tai ilman ehtoja;

b) palvelukseen kelpaamattomat.

3. Työntekijät, joiden on katsottu kuuluvan luokkaan 'palvelukseen kelpaavat tietyin ehdoin' sekä vähintään 45 vuoden ikäiset työntekijät käyvät lääkärintarkastuksessa vähintään kerran kahdessa vuodessa.

4. Työntekijä käy omasta pyynnöstään silmälääkärin tarkastuksessa joka kerta, kun hän epäilee näkönsä huonontuneen, minkä toimivaltainen lääkäri vahvistaa.

5. Työnantaja huolehtii kustannuksista, jotka aiheutuvat kyseiseen työhön liittyvien erityisten korjaavien apuneuvojen toimittamisesta."

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

9 Koska Italian tasavalta ei ollut saattanut direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 1—3 kohtaa asianmukaisesti osaksi kansallista oikeusjärjestystä, komissio aloitti

EY 226 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn. Komissio kehotti virallisella huomautuksella Italian tasavaltaa esittämään huomautuksensa ja lähetti tämän jälkeen 9.7.1999 Italian tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiannosta.

10 Koska Italian hallitus ei vastannut tähän perusteltuun lausuntoon, komissio päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

11 Vastineessaan Italian tasavalta ilmoitti yhteisöjen tuomioistuimelle, että Italian kuulumisesta Euroopan yhteisöihin johtuvien velvollisuuksien noudattamiseksi annetuista säännöksistä 29.12.2000 annetulla lailla — vuoden 2000 yhteisön oikeuden täytäntöönpanolaki — nro 422 (GURI nro 16, 20.1.2001, tavallinen täydennysosa nro 14, s. 14; jäljempänä laki nro 422/2000) muun muassa korvattiin asetuksen nro 626/94 55 §:n 3 ja 4 momentti uusilla 3 a, 3 b ja 4 momentilla.

12 Tutkittuaan nämä kansalliset täytäntöönpanosäännökset komissio ilmoitti vastauksessaan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se luopuu kahdesta väitteestään ja niitä vastaavista vaatimuksista.

13 Siinä väitteessä, josta komissio ei luovu, se väittää, että Italian tasavalta on rikkonut direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 3 kohtaa, koska se ei ole määritellyt edellytyksiä, joiden täyttyessä asianomaisille työntekijöille on annettava suoritettujen työtehtävien mukaiset erityiset korjaavat apuneuvot.

Asianosaisten lausumat

14 Komissio väittää, että asetuksen nro 626/94 55 §:ssä ei ole säännöstä, jolla nimenomaisesti taattaisiin työntekijöille oikeus saada "kyseiseen työhön sopivat erityiset korjaavat apuneuvot" silloin, kun niiden tarve on ilmennyt suoritetuista tutkimuksista ja kun tavallisten korjaavien apuneuvojen käyttö on mahdotonta. Kun on kyse työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelusta, oikeus saada tällaiset apuneuvot on määriteltävä selkeästi. Komission mukaan Italian lainsäädäntö on kuitenkin epäselvä ja epätäsmällinen.

15 Komission mukaan asetuksen nro 626/94 55 §:n 5 kohdassa vain ilmoitetaan, että "työnantaja huolehtii kustannuksista, jotka aiheutuvat kyseiseen työhön sopivien, erityisten korjaavien apuneuvojen toimittamisesta", mikä on selkeää mutta ei riitä määrittelemään sitä "edellytystä, jonka täyttyessä" työntekijällä on oikeus tällaisiin apuneuvoihin.

16 Italian hallitus väittää, että työnantajalle velvollisuudesta antaa työntekijälle asianmukaiset henkilönsuojaimet säädetään asetuksen nro 626/94 osastossa. Sen mukaan tämän asetuksen 41, 43 ja 44 §:ssä, kun niitä luetaan yhdessä saman asetuksen 55 §:n kanssa, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 422/2000, asetetaan työnantajalle velvollisuus huolehtia siitä, että työntekijöille annetaan korjaavat apuneuvot, jotka asianomainen lääkäri voi määrätä ennaltaehkäisevän tai säännöllisen tarkastuksen yhteydessä.

17 Lisäksi tämä hallitus väittää, että velvollisuudesta oli jo säädetty kansallisessa oikeusjärjestyksessä presidentin asetuksen nro 547/55 377 §:ssä.

18 Komissio vastaa, että Italia ilmeisesti sekoittaa keskenään direktiivissä 90/270/ETY näyttöpäätetyötä varten tarkoitetut "erityiset korjaavat apuneuvot" ja työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista 30 päivänä marraskuuta 1989 annetussa neuvoston direktiivissä 89/656/ETY (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (EYVL L 393, s. 18) tarkoitetut ja säännellyt "henkilönsuojaimet".

19 Vastauskirjelmässään Italian hallitus vakuuttaa jälleen, että se on saattanut direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 3 kohdan asianmukaisesti osaksi kansallista oikeusjärjestystä, ottaen huomioon lailla nro 422/2000 asetuksen nro 626/94 55 §:ään tehdyt muutokset. Italian hallitus väittää, että sen lakien johdonmukaisen ja järjestelmällisen tulkinnan yleisen periaatteen perusteella, jonka nojalla yhtenäiseen lakitekstiin — ja erityisesti yhteen pykälään, kuten nyt käsiteltävänä olevassa asiassa — sisältyvien säännösten merkitystä ja tarkoitusta ei voi päätellä pelkästään näiden säännösten sanamuodosta, vaan ne on pääteltävä tulkittaessa säännöksiä yhdessä toistensa kanssa, asetuksen nro 626/94, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 422/2000, 55 §:n 3, 3 a, 3 b ja 4 momentissa säädettyjä toimenpiteitä on tulkittava niin saman pykälän 1, 2 ja 5 momentin kuin kyseisen asetuksen 16 §:nkin valossa, johon myös 55 §:n 3 momentissa viitataan.

20 Italian hallituksen mukaan näissä säännöksissä säädetään, että työntekijällä on oikeus saada erityiset korjaavat apuneuvot, kun asianomainen lääkäri on ne määrännyt asiantuntijoiden suorittamien tarkastusten jälkeen, ja että työnantaja huolehtii tämänkaltaisista apuneuvoista aiheutuneista kustannuksista.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

21 Toisaalta on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenyysvelvoitteen laiminlyönnin olemassaoloa arvioitaessa on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena, kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, ja ettei yhteisöjen tuomioistuin ota huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. mm. asia C-103/00, komissio v. Kreikka, tuomio 30.1.2002, Kok. 2002, s. I-1147, 23 kohta ja asia C-323/01, komissio v. Italia, tuomio 30.5.2002, Kok. 2002, s. I-4711, 8 kohta).

22 Tässä tapauksessa 29.12.2000 päivätty laki nro 422/2000 annettiin yli vuoden kuluttua siitä, kun 9.7.1999 annetussa perustellussa lausunnossa asetettu kahden kuukauden määräaika oli päättynyt. Näin ollen arvioidessaan sitä, onko nyt käsiteltävänä oleva jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon tällä lailla Italian oikeusjärjestykseen tuotuja muutoksia.

23 Toisaalta on myös muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, kun on kyse direktiivin saattamisesta osaksi jäsenvaltion kansallista oikeusjärjestystä, on välttämätöntä, että kansallisessa oikeudessa taataan tosiasiallisesti direktiivin täysimääräinen soveltaminen, että tästä oikeudesta johtuva oikeudellinen tilanne on riittävän täsmällinen ja selvä ja että oikeudensaajat voivat saada tiedon kaikista oikeuksistaan ja voivat tarvittaessa toteuttaa ne kansallisessa tuomioistuimessa (ks. mm. asia C-365/93, komissio v. Kreikka, tuomio 23.3.1995, Kok. 1995, s. I-499, 9 kohta ja asia C-144/99, komissio v. Alankomaat, tuomio 10.5.2001, Kok. 2001, s. I-3541, 17 kohta).

24 Näiden toteamusten valossa on syytä tutkia, täytettiinkö niillä Italian oikeuden säännöksillä, jotka olivat voimassa perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, direktiivissä asetetut vaatimukset.

25 Tästä arvioinnista ilmenee, että presidentin asetuksen nro 547/55 ja asetuksen nro 626/94 säännöksissä, joihin Italian hallitus vetoaa, ei säädetä riittävän selkeällä ja täsmällisellä tavalla, että työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat, erityiset korjaavat apuneuvot, jos niiden tarve ilmenee silmien ja näön tarkastuksesta ja tarpeen vaatiessa silmälääkärin tutkimuksesta ja jos tavanomaisia korjaavia apuneuvoja ei voida käyttää.

26 Asetuksen nro 626/94 55 §:n 5 kohdassa säädetään, että työnantaja huolehtii kustannuksista, jotka aiheutuvat kyseiseen työhön liittyvien erityisten korjaavien apuneuvojen toimittamisesta. Tällä säännöksellä saatetaan kuitenkin osaksi Italian oikeusjärjestystä vain direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 4 kohta. Sillä ei täytäntöönpanna direktiivin 9 artiklan 3 kohtaa, koska siinä ei säädetä, kuten 9 artiklassa edellytetään, että työntekijöillä on oikeus erityisiin korjaaviin apuneuvoihin, jos ne ovat tarpeen silmien ja näön tarkastuksen tai silmälääkärin tutkimusten perusteella.

27 Erilaiseen toteamukseen ei päästä, vaikka asetuksen nro 626/94 55 §:ää luettaisiin yhdessä saman asetuksen 16 §:n kanssa.

28 Siltä osin kuin on kyse Italian hallituksen väitteestä, jonka mukaan asetuksen nro 626/94 55 §:ää on tulkittava yhdessä saman asetuksen 41 §:n ja sitä seuraavien pykälien kanssa, riittää, kun todetaan, että direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut erityiset korjaavat apuneuvot koskevat jo olemassa olevien haittojen korjaamista, kun taas näissä säännöksissä tarkoitetuilla henkilönsuojaimilla pyritään ehkäisemään näiden haittojen syntymistä.

29 Italian hallituksen väitettä, jonka mukaan direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 3 kohdassa säädetty velvollisuus oli jo asetettu kansallisessa oikeusjärjestyksessä presidentin asetuksen nro 547/55 377 §:ssä, ei myöskään voida hyväksyä. Henkilönsuojaimet, joihin tässä säännöksessä viitataan, ovat tässäkin vain välineitä, joiden tarkoitus on estää vaaran aiheutuminen.

30 Kaiken edellä mainitun valossa on syytä todeta, että Italian tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 90/270/ETY 9 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole määritellyt edellytyksiä, joiden täyttyessä asianomaisille työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat erityiset korjaavat apuneuvot.

Oikeudenkäyntikulut

31 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

32 Koska komissio on vaatinut, että Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska tämä on hävinnyt asian, Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Italian tasavalta ei ole noudattanut turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista 29 päivänä toukokuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/270/ETY (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 9 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole määritellyt edellytyksiä, joiden täyttyessä asianomaisille työntekijöille on annettava kyseiseen työhön sopivat, erityiset korjaavat apuneuvot.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Schintgen Skouris Macken

Colneric Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

F. Macken

kuudennen jaoston puheenjohtaja